

הגמרא ממשיכה לעסוק בדיני ברכת כהנים, ומביאה שאלה ששאלו תלמידי רבי אלעזר בן שמוע, במה הוא האריך ימים? (ראב"ש חי מאה וחמש שנים) ענה להם, שלא עשה קיצור דרך מבית כנסת, ולא פסע ליד ראשי עם קדוש, ושלא נשא כפיו ללא ברכה. וכבר שאלו המפרשים ראשונים ואחרונים, מהו השבח הגדול שנשא כפיו עם ברכה, וכך מובא בריטב"א (מגילה כז):

ולא ידענא מאי חסידותיה בהאי? דהא משמע דהאי ברכה חובה היא לכל כהן מברך!

הרי הברכה היא חובה ומצווה לכהנים. הגמרא ממשיכה ומבררת מהי הברכה לפני ברכת הכהנים (סוטה לט.):

מאי מברך? אמר רבי זירא אמר רב חסדא: אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה.

הקשה בספר באר שבע, היכן מצאנו שיש מצווה לברך ברכת כהנים "באהבה", וזה לשונו (ד"ה לברך):

וא"ת 'באהבה' היכא כתיבא או רמיזא בתורה?

המהר"ץ חיות מחדד את שאלתו ביחס לשאר המצוות, וזה לשונו (שם):

עי' באר שבע שהתעורר איך מצינו שנצטוו הכהנים לברך באהבה? ומאי שנא שאר ברכות המצות שלא קבעו מטבע ברכה זו?

הגמרא ממשיכה להביא מספר רב של דינים והוראות לכהנים בשעת הברכה (שם לט.):

אין הקורא רשאי לקרות כהנים - עד שיכלה אמן מפי **הצבור**. ואין הכהנים רשאים להתחיל בברכה - עד שיכלה דיבור מפי הקורא. ואין **הצבור** רשאים לענות אמן - עד שתכלה ברכה מפי הכהנים. ואין הכהנים רשאים להתחיל בברכה אחרת - עד שיכלה אמן מפי **הצבור**. אין הכהנים רשאים להחזיר פניהם מן **הצבור** - עד שיתחיל שליח **צבור** בשים שלום. ואין רשאים לעקור רגליהם ולילך - עד שיגמור שליח **צבור** שים שלום.

לאחר מכן במעבר חד הגמרא עוברת לדיני קריאת התורה, ויש לעיין בטעם הדבר (שם):

אין **הצבור** רשאים לענות אמן - עד שתכלה ברכה מפי הקורא. ואין הקורא רשאי לקרות בתורה - עד שיכלה אמן מפי **הצבור**. אין שליח **צבור** רשאי להפשיט את התיבה **בצבור**, מפני כבוד **צבור**. ואמר רבי תנחום אמר רבי יהושע בן לוי: אין **הצבור** רשאים לצאת - עד שינטל ספר תורה ויניח במקומו..

מעל עשר פעמים הוזכר הציבור במימרות הללו. הכהנים חייבים להיות מחוברים אל הציבור, גם בברכה עצמה השליח ציבור מקריא להם. כלומר, כל הברכה מופנית אל הציבור, ע"כ חייבים הכהנים לחכות שיכלה אמן מפי כל הציבור. שלא כמו בדיני ברכות שצריך רוב ציבור יסיים את אמירת האמן (ועיי' תוס' ד"ה עד).

נראה שכל העניין טמון בסוד ברכת הכהנים. מובא בספר קרן אורה (ד"ה העם) יסוד עמוק מאוד בעניין הברכה המשולשת, שהיא מחולקת לשלוש קבוצות בעמ"י:

- א. כללות ישראל, העם שבשדות. אלו שומרי הסף שאינם רואים את המלך, אך בודאי שהם בכלל ברכה.
- ב. החכמים הבינוניים ששוקדים על התורה ומחזירים גם לחיי המעשה, בחינת מרואי פני המלך.
- ג. היחידים המופשטים מהעולם הזה, שמתענגים מזיו השכינה, בחינת רואי פני המלך.

כולם רמוזים בשלושת הפסוקים: א. יברכך ה' וישמרך, עוסק בשמירה של העם שבשדות למרות שאינם רואים. ב. יאר ה' וכו', אותם הבינוניים שמרגישים את הארת ה' לפרקים. ג. ישא ה' וכו', אותם הצדיקים ששם ה' נושא אותם. בקיצור, כל הצבור, צדיקים בינוניים, ושאר ההעם.

הכהן צריך לדעת שהוא עולה לברך הוא חייב לברך את כלל העם, מקטן ועד גדול. הקושי הגדול הוא לאהוב את כלל עמ"י, שהרי כשם שפרצופיהם שונים, כך דעותיהם והתנהגותם שונה. רק אהבה ללא תנאי יכולה לאחד את כל עמ"י לכלל ברכה.

אהרון הכהן אהב את ישראל ללא תנאי, "אוהב שלום ורודף שלום", ע"כ שנפטר בכו "כל בית ישראל", כך למשל קושר פרקי דרבי אליעזר בין השניים (פרק יז):

וַיִּבְנוּ אֶת אֶהֱרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם וְגו'. לָמָּה, נִשְׁהֶיָּה אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם, וְעוֹבֵר בְּמַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וְנוֹתֵן שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וּבֵין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, וּלְפִיכָף גָּמְלוּ לוֹ חֹסֶד כָּל יִשְׂרָאֵל.

'כל ישראל', קרובים ורחוקים. והדבק שהדביק את כולם יחד הוא האהבה של אהרון הכהן לכלל עמ"י. עתה, יש להבין כמה קשה לעלות לברך, שהרי תמיד יש אתגרים חברתיים בין אנשים. אך כהן צריך להתעלות מאלו ולברך את ישראל באהבה. וכך מובא בזוהר הקדוש (פרשת נשא קמז):

כָּל זֶהן שְׂאִינֵי אוֹהֵב אֶת הָעָם אוֹ הָעָם לֹא אוֹהֵבִים אוֹתוֹ, לֹא יִפְרֹשׁ יָדָיו לְבָרֵךְ אֶת הָעָם, שֶׁכְּתוּב (משלי כב) "טוב עין הוא יְבָרֵךְ, אֶל תִּקְרֵי יְבָרֵךְ, אֶלָּא יְבָרֵךְ".

'קדושתו של אהרון' מתבטאת באהבה לכל הציבור, והעיד ר"א בן שמוע שנשיאות הכפיים עם הברכה- כלומר באהבה האריכה לו ימים.